

ROZPORZĄDZENIA

ROZPORZĄDZENIE KOMISJI (UE) 2015/703

z dnia 30 kwietnia 2015 r.

ustanawiające kodeks sieci dotyczący zasad interoperacyjności i wymiany danych

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 715/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci przesyłowych gazu ziemnego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1775/2005⁽¹⁾, w szczególności jego art. 6 ust. 11,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Rozporządzenie (WE) nr 715/2009 określa szereg zadań europejskiej sieci operatorów systemów przesyłowych gazu („ENTSO gazu”) oraz Agencji ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki ustanowionej rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 713/2009⁽²⁾ („Agencja”). Należy do nich opracowanie ogólnoeuropejskich kodeksów sieci w obszarach określonych w art. 8 ust. 6 rozporządzenia (WE) nr 715/2009, które muszą stosować wszyscy operatorzy systemów przesyłowych gazu.
- (2) W celu wsparcia i ułatwienia efektywnego obrotu gazem i przesyłania gazu w systemach przesyłowych gazu w obrębie Unii i tym samym zwiększenia integracji rynku wewnętrznego należy ustanowić kodeks sieci dotyczący zasad interoperacyjności i wymiany danych, o których mowa w art. 8 ust. 6 lit. d) i e) rozporządzenia (WE) nr 715/2009, na podstawie projektu opracowanego przez ENTSO gazu i zarekomendowanego przez Agencję oraz zgodnie z procedurą określoną w art. 6 rozporządzenia (WE) nr 715/2009.
- (3) Brak harmonizacji obszaru technicznego, operacyjnego i komunikacyjnego mógłby stwarzać przeszkody w swobodnym przepływie gazu w Unii, a tym samym utrudniać integrację rynku. Unijne zasady interoperacyjności i wymiany danych powinny umożliwić niezbędną harmonizację w tych obszarach, prowadząc tym samym do skutecznej integracji rynku. W tym celu oraz w celu ułatwienia współpracy handlowej i operacyjnej między operatorami sąsiadujących systemów przesyłowych niniejsze rozporządzenie powinno dotyczyć kwestii umów dotyczących połączeń międzysystemowych, jednostek, jakości gazu, nawaniania oraz wymiany danych. Powinno ono określać zasady i procedury umożliwiające osiągnięcie odpowiedniego poziomu harmonizacji w celu efektywnego obrotu gazem i przesyłania gazu systemami przesyłowymi gazu w Unii.
- (4) Operatorzy sąsiadujących systemów przesyłowych powinni zwiększyć przejrzystość oraz wzmocnić współpracę między sobą, jeżeli różnice w praktykach dotyczących jakości i nawaniania gazu po jednej ze stron punktu połączenia międzysystemowego mogłyby stwarzać przeszkody dla integracji rynków gazu. Obowiązki przewidziane w niniejszym rozporządzeniu, w szczególności w odniesieniu do jakości i nawaniania gazu, pozostają bez uszczerbku dla kompetencji państw członkowskich.
- (5) Przepisy niniejszego rozporządzenia dotyczące jakości gazu powinny zapewnić skuteczne rozwiązania bez uszczerbku dla przyjęcia ogólnoeuropejskiej normy dotyczącej gazu wysokokalorycznego opracowywanej przez CEN zgodnie z procedurą normalizacyjną określoną w mandacie M/400.
- (6) Zasady interoperacyjności określone w art. 13, 17 i 18 mają na celu zapewnienie integracji rynku, jak określono w art. 8 ust. 7 rozporządzenia (WE) nr 715/2009, oraz mają szerszy zakres stosowania niż wyłącznie punkty połączenia międzysystemowego.

⁽¹⁾ Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 36.

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 713/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. ustanawiające Agencję ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 1).

- (7) Artykuł 13 niniejszego rozporządzenia nie ma wpływu na jednostki ani warunki odniesienia stosowane przez państwa członkowskie na potrzeby art. 1 ust. 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/142/WE⁽¹⁾. Zainteresowane strony mogą korzystać z tabeli współczynników przeliczeniowych w załączniku w zgodzie z EN ISO 13443 „Gaz ziemny – Standardowe warunki odniesienia”.
- (8) Rozdział V niniejszego rozporządzenia powinien zapewnić odpowiedni stopień harmonizacji wymiany danych w celu wsparcia dokończenia budowy i funkcjonowania europejskiego wewnętrznego rynku gazu, bezpieczeństwa dostaw oraz odpowiedniego i bezpiecznego dostępu do informacji, ułatwiając transgraniczną działalność przesyłową.
- (9) Środki przewidziane w niniejszym rozporządzeniu są zgodne z opinią Komitetu ustanowionego na podstawie art. 51 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE⁽²⁾.
- (10) Zgodnie z art. 8 ust. 8 i 9 rozporządzenia (WE) nr 715/2009 ENTSO gazu powinien monitorować i analizować wykonanie niniejszego rozporządzenia oraz przedstawiać Agencji swoje ustalenia w celu umożliwienia jej wykonania zadań określonych w art. 9 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 715/2009,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Przedmiot i zakres stosowania

1. Niniejsze rozporządzenie ustanawia kodeks sieci określający zasady dotyczące interoperacyjności i wymiany danych oraz zharmonizowane zasady eksploatacji systemów przesyłowych gazu.
2. Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do punktów połączeń międzysystemowych. W odniesieniu do publikacji danych art. 13 stosuje się do właściwych punktów określonych w pkt 3.2 załącznika I do rozporządzenia (WE) nr 715/2009. Oprócz punktów połączenia międzysystemowego art. 17 stosuje się dodatkowo do innych punktów w sieci przesyłowej, w których następuje pomiar jakości gazu. Art. 18 stosuje się do systemów przesyłowych. Niniejsze rozporządzenie może mieć również zastosowanie do punktów wejścia z państw trzecich i punktów wyjścia do państw trzecich, w zależności od decyzji organów krajowych.
3. Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do punktów połączeń międzysystemowych pomiędzy państwami członkowskimi, w przypadku gdy jedno z tych państw członkowskich posiada odstępstwo przyznane na podstawie art. 49 dyrektywy 2009/73/WE, o ile odpowiednie państwa członkowskie nie ustaliły inaczej.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się definicje zawarte w art. 2 rozporządzenia (WE) nr 715/2009, art. 3 rozporządzenia Komisji (UE) nr 984/2013⁽³⁾, art. 3 rozporządzenia Komisji (UE) nr 312/2014⁽⁴⁾ oraz art. 2 dyrektywy 2009/73/WE. Ponadto stosuje się następujące definicje:

- a) „zdarzenie wyjątkowe” oznacza każde nieplanowane zdarzenie, którego nie można w rozsądny sposób kontrolować ani mu zapobiec i które może przez ograniczony czas powodować obniżenie zdolności, wpływając w ten sposób na ilość lub jakość gazu w danym punkcie połączenia międzysystemowego, z ewentualnymi konsekwencjami dla wzajemnego oddziaływania między operatorami systemów przesyłowych, jak również między operatorem systemu przesyłowego a użytkownikami sieci;
- b) „inicjujący operator systemu przesyłowego” oznacza operatora systemu przesyłowego inicjującego proces sprawdzania zgodności poprzez przesłanie niezbędnych danych do sprawdzającego zgodność operatora systemu przesyłowego;

⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/142/WE z dnia 30 listopada 2009 r. odnosząca się do urządzeń spalających paliwa gazowe (Dz.U. L 330 z 16.12.2009, s. 10).

⁽²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylająca dyrektywę 2003/55/WE (Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 94).

⁽³⁾ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 984/2013 z dnia 14 października 2013 r. ustanawiające kodeks sieci dotyczący mechanizmów alokacji zdolności w systemach przesyłowych gazu i uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 715/2009 (Dz.U. L 273 z 15.10.2013, s. 5).

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 312/2014 z dnia 26 marca 2014 r. ustanawiające kodeks sieci dotyczący bilansowania gazu w sieciach przesyłowych (Dz.U. L 91 z 27.3.2014, s. 15).

- c) „zasada mniejszej ilości” oznacza, że w przypadku różnych ilości przetworzonych po jednej stronie punktu połączenia międzysystemowego ilość potwierdzona będzie równa mniejszej z dwóch przetworzonych ilości;
- d) „proces sprawdzania zgodności” oznacza proces porównywania i uzgadniania przetworzonych ilości gazu przeznaczonego dla użytkowników sieci po obu stronach konkretnego punktu połączenia międzysystemowego, którego wynikiem są potwierdzone ilości dla użytkowników sieci;
- e) „sprawdzający zgodność operator systemu przesyłowego” oznacza operatora systemu przesyłowego prowadzącego proces sprawdzania zgodności i przesyłającego wynik procesu sprawdzania zgodności inicjującemu operatorowi systemu przesyłowego;
- f) „zmierzona ilość” oznacza ilość gazu, która według urządzeń pomiarowych od operatora systemu przesyłowego fizycznie przepłynęła przez dany punkt połączenia międzysystemowego w danym okresie;
- g) „konto operatorskie” oznacza rachunek między operatorami sąsiadujących systemów przesyłowych, który należy stosować do zarządzania różnicami w sterowaniu w danym punkcie połączenia międzysystemowego w celu uproszczenia rozliczania gazu dla użytkowników sieci podłączonych do punktu połączenia międzysystemowego;
- h) „przetworzona ilość” oznacza ilość gazu ustaloną przez inicjującego operatora systemu przesyłowego i sprawdzającego zgodność operatora systemu przesyłowego, która uwzględnia nominację lub renominację użytkownika sieci oraz postanowienia umowne określone w stosownej umowie przesyłowej i którą stosuje się jako podstawę procesu sprawdzania zgodności;
- i) „różnica w sterowaniu” oznacza różnicę między ilością gazu, której przepływ zaplanowali operatorzy systemów przesyłowych, a ilością gazu zmierzoną w danym punkcie połączenia międzysystemowego.

ROZDZIAŁ II

UMOWY DOTYCZĄCE POŁĄCZENIA MIĘDZYSYSTEMOWEGO

Artykuł 3

Przepisy ogólne

W umowie dotyczącej połączenia międzysystemowego operatorzy sąsiadujących systemów przesyłowych zapewniają w odniesieniu do każdego punktu połączenia międzysystemowego uwzględnienie przynajmniej następujących warunków umownych wyszczególnionych w art. 6–12:

- a) zasad sterowania przepływem;
- b) zasad pomiaru ilości i jakości gazu;
- c) zasad procesu sprawdzania zgodności;
- d) zasad alokacji ilości gazu;
- e) procedur komunikacji w przypadku zdarzeń wyjątkowych;
- f) rozstrzygania sporów wynikających z umów dotyczących połączenia międzysystemowego;
- g) procesu zmiany umowy dotyczącej połączenia międzysystemowego.

Artykuł 4

Obowiązki informacyjne

1. Operatorzy systemów przesyłowych określają, które informacje zawarte w umowach dotyczących połączenia międzysystemowego mają bezpośredni wpływ na użytkowników sieci, i informują o nich użytkowników sieci.
2. Przed zawarciem lub zmianą umowy dotyczącej połączenia międzysystemowego, która zawiera zasady, o których mowa w art. 3 lit. c), d) i e), operatorzy systemów przesyłowych zwracają się do użytkowników sieci o przedstawienie uwag na temat zaproponowanego brzmienia tych zasad w terminie nie krótszym niż dwa miesiące przed zawarciem lub zmianą umowy. Operatorzy systemów przesyłowych biorą pod uwagę uwagi użytkowników sieci przy zawieraniu lub zmianie swojej umowy dotyczącej połączenia międzysystemowego.
3. Operatorzy systemów przesyłowych przekazują obowiązkowe warunki umowne dotyczące połączenia międzysystemowego wymienione w art. 3 lub ich zmiany wprowadzone po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia swojemu krajowemu organowi regulacyjnemu oraz ENTSO gazu w terminie 10 dni od zawarcia lub zmiany umowy. Operatorzy systemów przesyłowych przekazują dodatkowo umowy dotyczące połączenia międzysystemowego na żądanie właściwych krajowych organów państwa członkowskiego w terminie 10 dni.

Artykuł 5

Wzór umowy dotyczącej połączenia międzysystemowego

1. Do dnia 30 czerwca 2015 r. ENTSO gazu opracowuje i publikuje projekt wzoru umowy dotyczącej połączenia międzysystemowego zawierający standardowe warunki określone w art. 6–10.
2. Do dnia 31 sierpnia 2015 r. każdy z krajowych organów regulacyjnych może przedstawić Agencji swoją opinię na temat zgodności wzoru z prawem krajowym. Agencja, uwzględniając w należyty sposób opinie krajowych organów regulacyjnych, przedstawia następnie swoją opinię w sprawie wzoru ENTSO gazu do dnia 31 października 2015 r. Po uwzględnieniu opinii wydanej przez Agencję ENTSO gazu do dnia 31 grudnia 2015 r. publikuje na swojej stronie internetowej ostateczny wzór.
3. Jeżeli operatorzy sąsiadujących systemów przesyłowych nie dojdą do porozumienia w sprawie jednego lub większej liczby warunków określonych w art. 6–10, w umowie dotyczącej połączenia międzysystemowego zgodnie z art. 3, zawierają umowę dotyczącą połączenia międzysystemowego na podstawie wzoru ENTSO gazu w odniesieniu do warunku, co do którego nie osiągnęli porozumienia.

Artykuł 6

Zasady sterowania przepływem

1. W odniesieniu do sterowania przepływem operatorzy sąsiadujących systemów przesyłowych:
 - a) zapewniają ustanowienie zasad w celu ułatwienia kontrolowanego, należytego, przewidywalnego i efektywnego przepływu gazu przez punkt połączenia międzysystemowego;
 - b) zapewniają ustanowienie zasad dotyczących sterowania przepływem gazu przez punkt połączenia międzysystemowego i minimalizowania odchyień od przepływu zgodnie z procesem sprawdzania zgodności;
 - c) wyznaczają operatora systemu przesyłowego, który jest odpowiedzialny za sterowanie przepływem gazu przez punkt połączenia międzysystemowego. Jeżeli operatorzy sąsiadujących systemów przesyłowych nie dojdą do porozumienia w sprawie jego wyznaczenia, za sterowanie przepływem gazu przez punkt połączenia międzysystemowego odpowiada operator systemu przesyłowego, który eksploatuje urządzenia do sterowania przepływem, we współpracy z pozostałymi operatorami systemów przesyłowych.
2. W celu sterowania przepływem gazu operatorzy sąsiadujących systemów przesyłowych decydują o ilości i kierunku przepływu gazu w przypadku każdego punktu połączenia międzysystemowego dla każdej godziny doby gazowej.

Operator systemu przesyłowego wyznaczony na podstawie ust. 1 lit. c) jest odpowiedzialny za sterowanie przepływem gazu przez punkt połączenia międzysystemowego, pod warunkiem że wszyscy operatorzy systemów przesyłowych wywiązują się z zobowiązań umownych dotyczących ciśnienia:

- a) na poziomie dokładności wystarczającym do zminimalizowania różnicy w sterowaniu; oraz
 - b) na poziomie stabilności zgodnym z efektywnym wykorzystaniem sieci przesyłowych gazu.
3. Ilość i kierunek przepływu gazu ustalone przez operatorów sąsiadujących systemów przesyłowych odzwierciedlają:
 - a) wynik procesu sprawdzania zgodności;
 - b) korektę konta operatorskiego;
 - c) wszelkie ustalenia dotyczące efektywnego sterowania przepływem między operatorami sąsiadujących systemów przesyłowych do takich celów jak zwiększenie zdolności, zmniejszenie zdolności, minimalny przepływ, podział przepływu w wirtualnym punkcie połączenia międzysystemowego, jeżeli został utworzony, lub zmiana kierunku przepływu lub opłacalności operacyjnej;
 - d) wszelkie ustalenia dotyczące ograniczeń w obrocie transgranicznym ze względu na różnice w jakości gazu na podstawie art. 15 lub praktyk nawaniania na podstawie art. 19.
 4. Operator systemu przesyłowego może w razie potrzeby zmienić ilość gazu lub kierunek przepływu gazu, bądź zarówno ilość, jak i kierunek przepływu, w celu:
 - a) zapewnienia zgodności z przepisami określonymi w krajowym lub unijnym prawodawstwie dotyczącym bezpieczeństwa, mającym zastosowanie do punktu połączenia międzysystemowego;
 - b) spełnienia wymogów określonych w planach na wypadek sytuacji nadzwyczajnej i planach działań zapobiegawczych opracowanych zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 994/2010 ⁽¹⁾;
 - c) reakcji w przypadku, gdy na system operatora ma wpływ zdarzenie wyjątkowe.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 994/2010 z dnia 20 października 2010 r. w sprawie środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego i uchylenia dyrektywy Rady 2004/67/WE (Dz.U. L 295 z 12.11.2010, s. 1).

Artykuł 7

Zasady pomiaru ilości i jakości gazu

1. W odniesieniu do zasad pomiaru objętości, energii i jakości gazu operatorzy sąsiadujących systemów przesyłowych zapewniają:
 - a) szczegółowe ustalenie norm pomiarowych mających zastosowanie w punkcie połączenia międzysystemowego;
 - b) wskazanie operatora systemu przesyłowego odpowiedzialnego za instalację, eksploatację i obsługę techniczną urządzeń pomiarowych. Operator ten jest zobowiązany do terminowego udostępniania wszystkich informacji i danych dotyczących pomiarów przepływu gazu w punkcie połączenia międzysystemowego pozostałym operatorom sąsiadujących systemów przesyłowych w odpowiednim czasie i z określoną częstotliwością.
2. Przy instalacji, eksploatacji i obsłudze technicznej urządzeń pomiarowych w punkcie połączenia międzysystemowego bierze się pod uwagę wymogi techniczne nałożone przez przepisy prawa krajowego na operatorów sąsiadujących systemów przesyłowych.
3. Operatorzy sąsiadujących systemów przesyłowych uzgadniają zasady pomiaru, które obejmują przynajmniej:
 - a) opis stacji pomiarowej, w tym urządzeń pomiarowych i zastosowanych urządzeń do analizy, których należy używać, oraz szczegółowy opis urządzeń zastępczych, których można użyć w razie awarii;
 - b) parametry jakości gazu oraz objętość i energię podlegające pomiarowi, a także zakres i maksymalny dopuszczalny błąd lub poziom niepewności, w których muszą działać urządzenia pomiarowe, częstotliwość pomiarów, jednostki miary oraz normy, zgodnie z którymi należy prowadzić pomiar, jak również wszelkie stosowane współczynniki przeliczeniowe;
 - c) procedury i metody, które muszą być stosowane do obliczenia parametrów które nie są mierzone bezpośrednio;
 - d) opis metody obliczania maksymalnego dopuszczalnego błędu lub niepewności używanych do wyznaczania przesłanej energii;
 - e) opis stosowanego procesu walidacji poprawności danych dla mierzonych parametrów;
 - f) ustalenia dotyczące walidacji poprawności pomiarów i zapewnienia jakości, w tym procedury weryfikacji i wzorcowania urządzeń pomiarowych do uzgodnienia pomiędzy operatorami sąsiadujących systemów przesyłowych;
 - g) sposób przekazywania danych – w tym częstotliwość i zawartość – pomiędzy operatorami sąsiadujących systemów przesyłowych w odniesieniu do mierzonych parametrów;
 - h) szczegółowy wykaz sygnałów i alarmów, które muszą przekazywać operatorzy systemów przesyłowych eksploatujący urządzenia pomiarowe pozostałym operatorom sąsiadujących systemów przesyłowych;
 - i) metodę ustalania korekcji pomiaru i wszelkie kolejne procedury, które mogą być niezbędne w tymczasowej sytuacji, gdy stwierdzono, że urządzenia pomiarowe wskazują lub wskazywały błędny pomiar (zaniżony lub zawyżony pomiar poza określony dla nich zakres niepewności). Taki operator systemu przesyłowego podejmuje odpowiednie działania w celu zakończenia takiej sytuacji;
 - j) zasady obowiązujące między operatorami sąsiadujących systemów przesyłowych w razie awarii urządzeń pomiarowych;
 - k) zasady obowiązujące między operatorami sąsiadujących systemów przesyłowych w zakresie:
 - (i) dostępu do instalacji pomiarowej;
 - (ii) dodatkowych weryfikacji instalacji pomiarowej;
 - (iii) modyfikacji instalacji pomiarowej;
 - (iv) obecności podczas wzorcowania i obsługi technicznej w instalacji pomiarowej.
4. W przypadku niewywiązania się z obowiązków przewidzianych w ust. 1 i 3 przez operatorów sąsiadujących systemów przesyłowych:
 - a) operator systemu przesyłowego sprawujący kontrolę nad urządzeniami pomiarowymi odpowiada za instalację, eksploatację i obsługę techniczną takich urządzeń oraz terminowe przekazanie drugiemu operatorowi systemu przesyłowego danych dotyczących pomiaru przepływów gazu w punkcie połączenia międzysystemowego;
 - b) zastosowanie ma norma europejska EN1776 „Systemy dostawy gazu – Stacje pomiarowe gazu ziemnego” w wersji obowiązującej w momencie jej zastosowania.

Artykuł 8

Zasady procesu sprawdzania zgodności

1. W odniesieniu do procesu sprawdzania zgodności operatorzy sąsiadujących systemów przesyłowych ustalają:
 - a) zasady szczegółowo określające proces sprawdzania zgodności, w odpowiednich przypadkach z uwzględnieniem ustaleń dotyczących nominacji dziennych i godzinowych;
 - b) zasady regulujące przekazywanie i przetwarzanie odpowiednich danych wśród operatorów sąsiadujących systemów przesyłowych w celu obliczenia przetworzonych ilości i potwierdzonych ilości gazu dla użytkowników sieci oraz ilości gazu, której przepływ należy zaplanować w punkcie lub punktach połączenia międzysystemowego.
2. Z nominacjami i renominacjami postępuje się następująco:
 - a) zastosowanie zasady sprawdzania zgodności skutkuje identycznymi potwierdzonymi ilościami w przypadku każdej pary użytkowników sieci po obu stronach punktu połączenia międzysystemowego, gdy ilości przetworzone nie są zgodne;
 - b) operatorzy sąsiadujących systemów przesyłowych mogą uzgodnić utrzymanie lub wdrożenie innej niż zasada mniejszej ilości zasady sprawdzania zgodności, o ile zasada ta jest opublikowana, a do użytkowników sieci zwrócono się o przedstawienie uwag na temat proponowanej zasady sprawdzania zgodności w terminie nie krótszym niż dwa miesiące od publikacji zasady sprawdzania zgodności;
 - c) operatorzy sąsiadujących systemów przesyłowych określają swoje role w procesie sprawdzania zgodności poprzez wskazanie, czy są inicjującym czy sprawdzającym zgodność operatorem systemu przesyłowego;
 - d) operatorzy sąsiadujących systemów przesyłowych określają obowiązujący harmonogram procesu sprawdzania zgodności w cyklu nominacji lub renominacji, biorąc pod uwagę, że cały proces sprawdzania zgodności nie może trwać dłużej niż dwie godziny od rozpoczęcia cyklu nominacji lub renominacji, oraz uwzględniają poniższe kwestie:
 - (i) dane, które muszą być wymieniane między operatorami sąsiadujących systemów przesyłowych w celu umożliwienia im poinformowania użytkowników sieci o potwierdzonych ilościach przed zakończeniem cyklu nominacji lub renominacji, w tym przynajmniej dane, o których mowa w ust. 4 lit. b);
 - (ii) proces wymiany danych określony w ppkt (i) powyżej musi umożliwiać operatorom sąsiadujących systemów przesyłowych dokonanie wszystkich czynności obliczeniowych i informacyjnych w sposób dokładny i terminowy.
3. Przy przetwarzaniu nominacji dla punktu połączenia międzysystemowego operatorzy sąsiadujących systemów przesyłowych zapewniają spójne obliczenie przepływu gazu po obu stronach punktu połączenia międzysystemowego z uwzględnieniem wszelkich tymczasowych ograniczeń zdolności ze względu na którykolwiek z warunków określonych w art. 6 ust. 4 po jednej lub obu stronach punktu połączenia międzysystemowego.
4. Każda umowa dotycząca połączenia międzysystemowego określa w postanowieniach dotyczących wymiany danych na potrzeby procesu sprawdzania zgodności:
 - a) zastosowanie rodzaju wymiany danych między operatorami sąsiadujących systemów przesyłowych na potrzeby procesu sprawdzania zgodności;
 - b) ujednoczone informacje w celu wymiany danych na potrzeby procesu sprawdzania zgodności, które zawierają przynajmniej:
 - (i) określenie punktu połączenia międzysystemowego;
 - (ii) określenie użytkownika sieci lub w stosownych przypadkach określenie jego portfela;
 - (iii) określenie strony dostarczającej gaz do użytkownika sieci lub odbierającej gaz od użytkownika sieci lub w stosownych przypadkach określenie jej portfela;
 - (iv) godzinę rozpoczęcia i zakończenia przepływu gazu, który podlega sprawdzeniu zgodności;
 - (v) dobę gazową;
 - (vi) ilości przetworzone i potwierdzone;
 - (vii) kierunek przepływu gazu.
5. O ile w umowie dotyczącej połączenia międzysystemowego operatorzy sąsiadujących systemów przesyłowych nie ustalili inaczej, stosuje się następujące zasady:
 - a) operatorzy systemów przesyłowych stosują zasadę mniejszej ilości. Stosowanie zasady mniejszej ilości jako zasady domyślnej może być ograniczone jedynie w przypadku, gdy spełnione są warunki określone w pkt 2.2.3.1 załącznika I do rozporządzenia (WE) nr 715/2009, a jej zastosowanie uniemożliwiałoby oferowanie zdolności ciągłej w ramach procedur zarządzania ograniczeniami;
 - b) operator systemu przesyłowego sprawujący kontrolę nad urządzeniami do sterowania przepływem jest sprawdzającym zgodność operatorem systemu przesyłowego;

- c) operatorzy systemów przesyłowych prowadzą proces sprawdzania zgodności zgodnie z poniższymi, następującymi po sobie, etapami:
- (i) obliczenie i przesłanie przetworzonych ilości gazu przez inicjującego operatora systemu przesyłowego w ciągu czterdziestu pięciu minut od rozpoczęcia cyklu nominacji lub renominacji;
 - (ii) obliczenie i przesłanie potwierdzonych ilości gazu przez sprawdzającego zgodność operatora systemu przesyłowego w ciągu dziewięćdziesięciu minut od rozpoczęcia cyklu nominacji lub renominacji;
 - (iii) przesłanie potwierdzonych ilości gazu do użytkowników sieci i zaplanowanie przepływu gazu przez punkt połączenia międzysystemowego przez operatorów sąsiadujących systemów przesyłowych w ciągu dwóch godzin od rozpoczęcia cyklu nominacji lub renominacji. Te następujące po sobie etapy pozostają bez uszczerbku dla zasady minimalnego czasu powiadomienia o przerwaniu usługi, o której mowa w art. 22 rozporządzenia (UE) nr 984/2013 oraz w ust. 2 lit. d) niniejszego artykułu.

Artykuł 9

Zasady alokacji ilości gazu

1. W odniesieniu do alokacji ilości gazu operatorzy sąsiadujących systemów przesyłowych ustalają zasady zapewniające spójność między alokowanymi ilościami po obu stronach punktu połączenia międzysystemowego.
2. O ile w umowie dotyczącej połączenia międzysystemowego nie ustalono inaczej, operatorzy systemów przesyłowych wykorzystują konto operatorskie. Operator systemu przesyłowego sprawujący kontrolę nad urządzeniami pomiarowymi przelicza konto operatorskie z uwzględnieniem zweryfikowanych ilości i przekazuje go operatorom sąsiadujących systemów przesyłowych.
3. Jeżeli stosuje się konto operatorskie:
 - a) różnicę w sterowaniu alokuje się na koncie operatorskim operatorów sąsiadujących systemów przesyłowych, a alokacje przyznawane przez każdego operatora sąsiadującego systemu przesyłowego jego użytkownikom sieci są równe ilościom potwierdzonym;
 - b) operatorzy sąsiadujących systemów przesyłowych utrzymują konto operatorskie, które jest jak najbliższe zeru;
 - c) w limitach konta operatorskiego uwzględnia się specyficzne cechy każdego punktu połączenia międzysystemowego i/lub wzajemnie połączonych sieci przesyłowych, zwłaszcza:
 - (i) właściwości fizyczne punktu połączenia międzysystemowego;
 - (ii) pojemność magazynową każdej sieci przesyłowej;
 - (iii) całkowite techniczne zdolności przesyłowe w punkcie połączenia międzysystemowego;
 - (iv) dynamikę przepływu gazu we wzajemnie połączonych sieciach przesyłowych.

W przypadku osiągnięcia limitów konta operatorskiego operatorzy sąsiadujących systemów przesyłowych mogą uzgodnić zwiększenie tych limitów w celu zapewnienia użytkownikom sieci alokacji równych ich potwierdzonym ilościom lub w przeciwnym razie dokonać proporcjonalnej alokacji ilości dla użytkowników sieci na podstawie zmierzonej ilości.

4. Operatorzy sąsiadujących systemów przesyłowych mogą uzgodnić utrzymanie lub wdrożenie zasady alokacji innej niż konto operatorskie pod warunkiem publikacji tej zasady i zwrócenia się do użytkowników sieci o przedstawienie uwag na temat proponowanej zasady alokacji w terminie co najmniej dwóch miesięcy od publikacji zasady alokacji.

Artykuł 10

Procedury komunikacji w przypadku zdarzeń wyjątkowych

1. Operatorzy sąsiadujących systemów przesyłowych zapewniają ustanowienie procedur komunikacji, które ułatwiają szybką i jednoczesną komunikację w przypadkach zaistnienia zdarzeń wyjątkowych. O ile nie ustalono inaczej, komunikacja między zaangażowanymi operatorami systemów przesyłowych odbywa się w formie ustnej w języku angielskim w celach informacyjnych, po czym następuje pisemne potwierdzenie elektroniczne.

2. Operator systemu przesyłowego, na którego wpływ ma zdarzenie wyjątkowe, jest zobowiązany co najmniej do poinformowania użytkowników swojej sieci – w odniesieniu do lit. b) i c) niniejszego ustępu – o ewentualnym wpływie na ich ilości potwierdzone oraz operatorów sąsiadujących systemów przesyłowych – w odniesieniu do lit. a) i c) niniejszego ustępu – o zaistnieniu takiego zdarzenia wyjątkowego oraz do przekazania wszystkich niezbędnych informacji dotyczących:

- a) możliwego wpływu na ilości i jakość gazu, który może zostać przesłany przez punkt połączenia międzysystemowego;
- b) możliwego wpływu na potwierdzone ilości dla użytkowników sieci aktywnych w danym punkcie lub danych punktach połączenia międzysystemowego;
- c) spodziewanego i faktycznego zakończenia zdarzenia wyjątkowego.

3. Niniejszy artykuł stosuje się, nie naruszając przepisów określonych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1227/2011 ⁽¹⁾ oraz jego aktach wykonawczych.

Artykuł 11

Rozstrzygnięcie sporów wynikających z umów dotyczących połączenia międzysystemowego

1. Operatorzy sąsiadujących systemów przesyłowych podejmują starania w celu polubownego rozwiązania sporów wynikających lub związanych z umową dotyczącą połączenia międzysystemowego lub z nią związanych oraz określają w niej mechanizm rozstrzygnięcia sporów, które nie mogą być rozstrzygnięte polubownie.

Mechanizm rozstrzygnięcia sporów określa co najmniej:

- a) prawo właściwe; oraz
- b) sąd właściwy lub warunki wyznaczenia ekspertów (w ramach forum instytucjonalnego albo doraźnie, co może obejmować arbitraż).

Jeżeli mechanizmem rozstrzygnięcia sporów jest arbitraż, stosuje się Konwencję o uznawaniu i wykonywaniu zagranicznych orzeczeń arbitrażowych.

2. W przypadku braku porozumienia co do mechanizmu rozstrzygnięcia sporów zastosowanie mają rozporządzenie Rady (WE) nr 44/2001 ⁽²⁾ oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008 ⁽³⁾.

Artykuł 12

Proces zmiany

1. Operatorzy sąsiadujących systemów przesyłowych ustanawiają przejrzystą i szczegółową procedurę zmiany umowy dotyczącej połączenia międzysystemowego wszczynaną pisemnym powiadomieniem jednego z operatorów systemów przesyłowych.

2. Jeżeli operatorzy sąsiadujących systemów przesyłowych nie osiągną porozumienia co do procedury zmiany, mogą zastosować mechanizm rozstrzygnięcia sporów opracowany zgodnie z art. 11.

ROZDZIAŁ III

JEDNOSTKI

Artykuł 13

Wspólny zbiór jednostek

1. Każdy operator systemu przesyłowego stosuje wspólny zbiór jednostek określony w niniejszym artykule na potrzeby wymiany danych i publikacji danych w związku z rozporządzeniem (WE) nr 715/2009.

2. Dla parametrów ciśnienia, temperatury, objętości, ciepła spalania, energii i liczby Wobbego operatorzy systemów przesyłowych stosują:

- a) ciśnienie: bar
- b) temperatura: °C (stopień Celsjusza)

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1227/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie integralności i przejrzystości hurtowego rynku energii (Dz.U. L 326 z 8.12.2011, s. 1).

⁽²⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. L 12 z 16.1.2001, s. 1).

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008 z dnia 17 czerwca 2008 r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (Rzym I) (Dz.U. L 177 z 4.7.2008, s. 6).

- c) objętość: m³
- d) ciepło spalania (GCV): kWh/m³
- e) energia: kWh (na podstawie GCV)
- f) liczba Wobbego: kWh/m³ (na podstawie GCV)

Dla ciśnienia operatorzy systemów przesyłowych wskazują, czy jednostka odnosi się do ciśnienia bezwzględnego (bar (a)) czy do nadciśnienia (bar (g)).

Warunki odniesienia dla objętości wynoszą 0 °C i 1,01325 bar (a). Dla GCV, energii i liczby Wobbego domyślna temperatura odniesienia dla spalania wynosi 25 °C.

Za każdym razem, gdy operatorzy systemów przesyłowych przekazują dane dotyczące ilości, GCV, energii i liczby Wobbego, podają warunki odniesienia, dla których obliczono te wartości.

3. W przypadkach, w których państwo członkowskie jest połączone tylko z jednym innym państwem członkowskim, operatorzy sąsiadujących systemów przesyłowych oraz strony, z którymi się komunikują, mogą zgodzić się na dalsze stosowanie innych warunków odniesienia dla wymiany danych w związku z rozporządzeniem (WE) nr 715/2009, pod warunkiem zatwierdzenia przez ich krajowe organy regulacyjne.

Artykuł 14

Jednostki dodatkowe

Operatorzy systemów przesyłowych oraz strony, z którymi komunikują się w związku z rozporządzeniem (WE) nr 715/2009, mogą uzgodnić stosowanie dodatkowych jednostek lub warunków odniesienia na potrzeby wymiany danych lub publikacji danych, oprócz wspólnego zbioru jednostek. W takiej sytuacji przeliczenia warunków odniesienia dokonuje się na podstawie faktycznego składu gazu. W razie braku odpowiednich danych dotyczących składu gazu stosowane współczynniki przeliczeniowe być zgodne z załącznikiem opartym na normie EN ISO 13443 „Gaz ziemny – Standardowe warunki odniesienia” w wersji obowiązującej w momencie jej zastosowania.

ROZDZIAŁ IV

JAKOŚĆ I NAWANIANIE GAZU

Artykuł 15

Zarządzanie ograniczeniami w obrocie transgranicznym ze względu na różnice w jakości gazu

1. Operatorzy systemów przesyłowych współpracują w celu uniknięcia ograniczeń w obrocie transgranicznym wynikających z różnic w jakości gazu. Działania te, podejmowane i prowadzone przez operatorów systemów przesyłowych w ramach standardowej działalności, mogą obejmować między innymi transakcje typu „swap” i przemieszanie.
2. Jeżeli ograniczeniu w obrocie transgranicznym wynikającemu z różnic w jakości gazu nie mogą zapobiec zaangażowani operatorzy systemów przesyłowych i jest ono uznane przez krajowe organy regulacyjne, organy te mogą zobowiązać operatorów systemów przesyłowych do wykonania w terminie 12 miesięcy czynności, o których mowa w lit. a)–e), w kolejności:
 - a) współpraca i opracowanie technicznie wykonalnych wariantów, bez zmiany specyfikacji dotyczących jakości gazu, które mogą obejmować zobowiązania dotyczące przepływu i uzdatniania gazu, w celu usunięcia uznanego ograniczenia;
 - b) wspólne przeprowadzenie analizy kosztów i korzyści technicznie wykonalnych wariantów w celu określenia opłacalnych rozwiązań określających podział kosztów i korzyści między kategorie stron, na które ma to wpływ;
 - c) sporządzenie szacunku czasu wdrożenia każdego z możliwych wariantów;
 - d) przeprowadzenie konsultacji społecznych w sprawie zidentyfikowanych wykonalnych rozwiązań oraz uwzględnienie wyników konsultacji;
 - e) przedstawienie – odpowiednim krajowym organom regulacyjnym do zatwierdzenia oraz innym właściwym organom krajowym w każdym zaangażowanym państwie członkowskim do wiadomości – wspólnej propozycji usunięcia uznanego ograniczenia łącznie z ramami czasowymi jej wdrożenia, opartej na analizie kosztów i korzyści oraz wynikach konsultacji.

Jeżeli odpowiedni operatorzy systemów przesyłowych nie osiągną porozumienia co do rozwiązania, każdy operator systemu przesyłowego bezzwłocznie informuje swój krajowy organ regulacyjny.

3. Przed przyjęciem decyzji na podstawie ust. 2 lit. e) każdy krajowy organ regulacyjny konsultuje się z krajowymi organami regulacyjnymi zainteresowanych państw członkowskich. Przyjmując decyzję, każdy krajowy organ regulacyjny uwzględni opinię krajowych organów regulacyjnych państw sąsiednich w celu podjęcia skoordynowanej decyzji opartej na wzajemnym porozumieniu.

Artykuł 16

Krótkookresowe monitorowanie jakości gazu – publikacja danych

Operatorzy systemów przesyłowych publikują na swoich stronach internetowych, dla każdego punktu połączenia międzysystemowego, z częstotliwością co najmniej raz na godzinę w ciągu doby gazowej – liczbę Wobbego oraz ciepło spalania gazu bezpośrednio docierającego do ich sieci przesyłowych we wszystkich fizycznych punktach połączenia międzysystemowego. ENTSO gazu publikuje na swojej platformie centralnej o zasięgu unijnym, ustanowionej na podstawie pkt 3.1.1(1) lit. h) załącznika I do rozporządzenia (WE) nr 715/2009, link do odpowiednich informacji na stronach internetowych operatorów systemów przesyłowych.

Artykuł 17

Przekazywanie informacji dotyczących krótkookresowych zmian jakości gazu

1. Oprócz punktów połączenia międzysystemowego niniejszy artykuł ma zastosowanie do innych punktów w sieciach przesyłowych, w których następuje pomiar jakości gazu.
2. Operator systemu przesyłowego może wybrać jeden lub kilka z następujących podmiotów, które będą otrzymywać informacje dotyczące zmian jakości gazu:
 - a) odbiorcy końcowi bezpośrednio podłączeni do sieci operatora systemu przesyłowego, na których procesy operacyjne zmiany jakości gazu wpływają niekorzystnie, lub użytkownik sieci działający w imieniu odbiorcy końcowego, na którego procesy operacyjne zmiany jakości gazu wpływają niekorzystnie, jeżeli przepisy krajowe nie przewidują bezpośredniego ustalenia umownego między operatorem systemu przesyłowego a jego bezpośrednio podłączonymi odbiorcami końcowymi;
 - b) operatorzy systemów dystrybucyjnych bezpośrednio podłączeni do sieci operatora systemu przesyłowego z podłączonymi odbiorcami końcowymi, na których procesy operacyjne zmiany jakości gazu wpływają niekorzystnie;
 - c) operatorzy systemów magazynowych bezpośrednio podłączeni do sieci operatora systemu przesyłowego, na których procesy operacyjne negatywnie wpływają zmiany jakości gazu.
3. Każdy operator systemu przesyłowego:
 - a) określa i prowadzi wykaz podmiotów uprawnionych do otrzymywania informacji operacyjnych dotyczących jakości gazu;
 - b) współpracuje z podmiotami wskazanymi w powyższym wykazie w celu oceny:
 - (i) istotnych informacji dotyczących parametrów jakości gazu podlegających przekazywaniu;
 - (ii) częstotliwości przekazywania informacji;
 - (iii) czasu powiadomienia;
 - (iv) metody komunikacji.
4. Ustęp 3 nie nakłada na operatorów systemów przesyłowych obowiązku instalacji dodatkowych urządzeń pomiarowych lub prognostycznych, chyba że wymaga tego krajowy organ regulacyjny. Informacje określone w ust. 3 lit. b) ppkt (i) niniejszego artykułu przekazuje się jako najlepszy szacunek operatora systemu przesyłowego w danym momencie do użytku wewnętrznego odbiorcy informacji.

Artykuł 18

Długookresowe monitorowanie jakości gazu w systemach przesyłowych

1. Co dwa lata ENTSO gazu publikuje długookresową prognozę monitorowania jakości gazu w systemach przesyłowych w celu określenia możliwych tendencji w zakresie parametrów jakości gazu oraz ich ewentualnej zmienności w ciągu następujących dziesięciu lat. Pierwsza długookresowa prognoza monitorowania jakości gazu jest publikowana wraz z dziesięcioletnim planem rozwoju sieci z 2017 r.
2. Prognoza opiera się na danych wejściowych zgromadzonych w ramach współpracy regionalnej ustanowionej w ramach ENTSO gazu zgodnie z art. 12 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 715/2009.

3. Długookresowa prognoza monitorowania jakości gazu obejmuje przynajmniej liczbę Wobbego i ciepło spalania. Po konsultacjach z zainteresowanymi stronami, o których mowa w ust. 8, można uwzględnić dodatkowe parametry jakości gazu.
4. Długookresowa prognoza monitorowania jakości gazu określa potencjalne nowe źródła dostaw z perspektywy jakości gazu.
5. W celu określenia wartości odniesienia parametrów jakości gazu z odpowiednich źródeł dostaw, które należy stosować w prognozie, przeprowadza się analizę lat poprzednich. Takie dane można zastąpić danymi wejściowymi zainteresowanych stron wynikającymi z procesu zaangażowania zainteresowanych stron, o którym mowa w ust. 8.
6. W przypadku każdego rozważanego parametru jakości gazu oraz każdego regionu wynikiem analizy jest zakres, w jakim może dojść do zmiany parametru.
7. Długookresowa prognoza monitorowania jakości gazu musi być spójna i dostosowana do dziesięcioletniego planu rozwoju sieci o zasięgu unijnym przygotowywanego jednocześnie przez ENTSO gazu.
8. Proces konsultacji z zainteresowanymi stronami na potrzeby dziesięcioletniego planu rozwoju sieci o zasięgu unijnym zostanie rozszerzony przez uwzględnienie w nim jako punktu jakości gazu. W ramach tego procesu zainteresowane strony są proszone o przekazanie ENTSO gazu opinii w sprawie zmian parametrów jakości dostarczanego gazu.

Artykuł 19

Zarządzanie ograniczeniami w obrocie transgranicznym wynikającymi z różnic w praktykach w zakresie nawaniania

1. Jeżeli ograniczeniu w obrocie transgranicznym wynikającemu z różnic w praktykach w zakresie nawaniania nie mogą zapobiec zaangażowani operatorzy systemów przesyłowych i jest ono uznane przez krajowe organy regulacyjne, organy mogą zobowiązać danych operatorów systemów przesyłowych do osiągnięcia porozumienia w terminie sześciu miesięcy, co może obejmować transakcje typu „swap” i zobowiązania dotyczące przepływu, w celu rozwiązania problemu wszelkich uznanych ograniczeń. Odpowiedni operatorzy sąsiadujących systemów przesyłowych przekazują porozumienie swoim organom krajowym do zatwierdzenia.
2. Jeżeli osiągnięcie porozumienia między danymi operatorami systemów przesyłowych po upływie sześciomiesięcznego terminu, o którym mowa w ust. 1, jest niemożliwe lub jeżeli organ krajowy uzna, że porozumienie zaproponowane przez danych operatorów sąsiadujących systemów przesyłowych nie jest wystarczająco skuteczne do usunięcia ograniczenia, odpowiedni operatorzy systemów przesyłowych we współpracy z organami krajowymi ustalają w terminie kolejnych dwunastu miesięcy szczegółowy plan określający najbardziej opłacalną metodę usunięcia uznanego ograniczenia w konkretnym transgranicznym punkcie połączenia międzysystemowego.
3. W celu wywiązania się z obowiązków wynikających z ust. 2 odpowiedni operatorzy systemów przesyłowych wykonują w kolejności następujące czynności:
 - a) opracowują warianty usunięcia ograniczenia, określając i uwzględniając:
 - (i) przejście na transgraniczny fizyczny przepływ gazu bezwonnego;
 - (ii) ewentualny fizyczny przepływ gazu nawonionego do nienawonionej sieci przesyłowej lub jej części i wzajemnie połączonych systemów podporządkowanych;
 - (iii) dopuszczalny poziom nawaniaczy dla transgranicznego fizycznego przepływu gazu;
 - b) wspólnie przeprowadzają analizę kosztów i korzyści technicznie wykonalnych wariantów w celu określenia opłacalnych rozwiązań. Analiza ta:
 - (i) uwzględnia poziom bezpieczeństwa;
 - (ii) zawiera informacje dotyczące prognozowanych przesyłanych objętości gazu oraz wyszczególnienie kosztów niezbędnych inwestycji w infrastrukturę;
 - (iii) określa podział kosztów i korzyści między kategorie stron, na które ma to wpływ;
 - c) oszacowują czas wdrożenia każdego z możliwych wariantów;
 - d) przeprowadzają konsultacje społeczne oraz uwzględniają wyniki takich konsultacji;
 - e) przedstawiają wykonalne rozwiązania, łącznie z mechanizmem odzyskiwania kosztów i czasem wdrożenia, organom krajowym do zatwierdzenia.

Po zatwierdzeniu rozwiązania przez organy krajowe rozwiązanie to wdraża się zgodnie z harmonogramem przewidzianym w lit. e).

4. Jeżeli organy krajowe nie zatwierdzą żadnego rozwiązania przedstawionego zgodnie z ust. 3 lit. e) w ciągu sześciu miesięcy od jego przedstawienia lub jeżeli odpowiedni operatorzy systemów przesyłowych nie zaproponują rozwiązania w ciągu 12 miesięcy w ramach ust. 2, wdrożone zostaje przejście na transgraniczny fizyczny przepływ gazu bezwonno w nieprzekraczającym 4 lat terminie zatwierdzonym przez organy krajowe. Po całkowitym technicznym przejściu na gaz bezwonno, operatorzy systemów przesyłowych przyjmują technicznie nieuniknione poziomy stopniowego zmniejszenia resztkowych ilości nawaniaczy w przepływach transgranicznych.

ROZDZIAŁ V

WYMIANA DANYCH

Artykuł 20

Przepisy ogólne

1. Do celów niniejszego rozdziału „kontrahenci” oznaczają użytkowników sieci aktywnych:
 - a) w punktach połączenia międzysystemowego; lub
 - b) zarówno w punktach połączenia międzysystemowego, jak i w wirtualnych punktach obrotu.
2. Przewidziane w pkt 2.2 załącznika I do rozporządzenia (WE) nr 715/2009, w rozporządzeniu (UE) nr 984/2013, rozporządzeniu (UE) nr 312/2014, rozporządzeniu (UE) nr 1227/2011 oraz w niniejszym rozporządzeniu wymogi w zakresie wymiany danych między operatorami systemów przesyłowych oraz wymiany danych w kierunku od operatorów systemów przesyłowych do ich kontrahentów spełniane są za pomocą wspólnych rozwiązań w zakresie wymiany danych określonych w art. 21.

Artykuł 21

Wspólne rozwiązania w zakresie wymiany danych

1. W zależności od wymogów w zakresie wymiany danych określonych w art. 20 ust. 2 można wdrażać i stosować jeden lub większą liczbę następujących rodzajów wymiany danych:
 - a) wymiana danych w formie dokumentów – dane są spakowane do pliku i automatycznie wymieniane między odpowiednimi systemami informatycznymi;
 - b) zintegrowana wymiana danych – dane są wymieniane bezpośrednio pomiędzy dwiema aplikacjami w odpowiednich systemach informatycznych;
 - c) interaktywna wymiana danych – dane są wymieniane poprzez aplikację internetową lub za pośrednictwem wyszukiwarki.
2. Wspólne rozwiązania w zakresie wymiany danych obejmują protokół, format danych i sieć. W przypadku wszystkich rodzajów wymiany danych wymienionych w ust. 1 stosuje się następujące wspólne rozwiązania:
 - a) w przypadku wymiany danych w formie dokumentów:
 - (i) protokół: AS4;
 - (ii) format danych: Edig@s-XML lub równoważny format danych zapewniający identyczny stopień interoperacyjności. ENTSO gazu publikuje taki równoważny format danych;
 - b) w przypadku zintegrowanej wymiany danych:
 - (i) protokół: HTTP/S-SOAP;
 - (ii) format danych: Edig@s-XML lub równoważny format danych zapewniający identyczny stopień interoperacyjności. ENTSO gazu publikuje taki równoważny format danych;
 - c) w przypadku interaktywnej wymiany danych protokołem jest HTTP/S.

W przypadku wszystkich rodzajów wymiany danych określonych w lit a)–c) siecią jest internet.

3. W przypadku ustalenia ewentualnej konieczności zmiany wspólnego rozwiązania w zakresie wymiany danych, ENTSO gazu, z własnej inicjatywy lub na żądanie ACER, powinien ocenić stosowne rozwiązania techniczne i sporządzić analizę kosztów i korzyści możliwej zmiany lub możliwych zmian, które byłyby potrzebne, w tym analizę przyczyn konieczności wprowadzenia zmiany technologicznej. ENTSO gazu przeprowadza konsultacje społeczne z udziałem wszystkich zainteresowanych stron, łącznie z przedstawieniem wyniku oceny i propozycji opartych na przeprowadzonej analizie kosztów i korzyści.

W przypadku uznania zmiany wspólnych rozwiązań w zakresie wymiany danych za konieczną, ENTSO gazu przedkłada projekt ACER zgodnie z procedurą określoną w art. 7 rozporządzenia (WE) nr 715/2009.

*Artykuł 22***Bezpieczeństwo i dostępność systemu wymiany danych**

1. Każdy operator systemu przesyłowego i każdy kontrahent odpowiadają za zapewnienie odpowiednich środków bezpieczeństwa. W szczególności:
 - a) zabezpieczają łańcuch komunikacji w celu zapewnienia zabezpieczonej i wiarygodnej łączności, w tym ochrony poufności za pomocą szyfrowania, integralności i autentyczności za pomocą podpisu nadawcy i niezaprzeczalności za pomocą podpisanego potwierdzenia;
 - b) wdrażają odpowiednie środki bezpieczeństwa w celu zapobieżenia uzyskaniu nieuprawnionego dostępu do ich infrastruktury informatycznej;
 - c) bezzwłocznie powiadamiają pozostałe strony, z którymi się komunikują, o nieuprawnionym dostępie, do którego doszło lub mogło dojść w ich własnym systemie.
2. Każdy operator systemu przesyłowego odpowiada za zapewnienie dostępności własnego systemu oraz:
 - a) podejmuje właściwe środki uniemożliwiające, aby pojedynczy punkt awarii spowodował niedostępność systemu wymiany danych, w tym aż do poziomu połączeń sieciowych z dostawcami usług internetowych;
 - b) uzyskuje odpowiednie usługi i wsparcie od swoich dostawców usług internetowych;
 - c) ogranicza przestój wynikający z zaplanowanej konserwacji informatycznej do minimum oraz uprzedza w odpowiednim terminie swoich kontrahentów o zaplanowanej niedostępności.

*Artykuł 23***Wdrożenie wspólnych rozwiązań w zakresie wymiany danych**

1. W zależności od wymogów w zakresie wymiany danych określonych w art. 20 ust. 2 operatorzy systemów przesyłowych udostępniają i stosują wspólne rozwiązania w zakresie wymiany danych określone w art. 21.
2. Jeżeli w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia funkcjonują rozwiązania w zakresie wymiany danych między operatorem systemu przesyłowego a konkretnymi kontrahentami oraz o ile istniejące rozwiązania w zakresie wymiany danych są zgodne z art. 22 i wymogami w zakresie wymiany danych określonymi w art. 20 ust. 2, istniejące rozwiązania w zakresie wymiany danych mogą być nadal stosowane po konsultacji z użytkownikami sieci i pod warunkiem ich zatwierdzenia przez krajowy organ regulacyjny właściwy dla danego operatora systemu przesyłowego.

*Artykuł 24***Proces opracowania wspólnych narzędzi operacyjnych**

1. W przypadku każdego wymogu w zakresie wymiany danych określonego w art. 20 ust. 2 ENTSO gazu opracowuje wspólne narzędzie operacyjne zgodnie z art. 8 ust. 3 lit. a) rozporządzenia (WE) nr 715/2009 oraz publikuje je na swojej stronie internetowej. Wspólne narzędzie operacyjne określa wspólne rozwiązanie w zakresie wymiany danych, które jest właściwe dla danego wymogu w zakresie wymiany danych. Wspólne narzędzie operacyjne może obejmować specyfikacje wymogów biznesowych, zarządzanie wydaniem i wytyczne dotyczące wdrażania.
2. ENTSO gazu ustanawia przejrzysty proces opracowywania wszystkich wspólnych narzędzi operacyjnych. ENTSO gazu przeprowadza konsultacje dotyczące każdego wspólnego narzędzia operacyjnego.

ROZDZIAŁ VI

PRZEPISY KOŃCOWE*Artykuł 25***Monitorowanie wdrażania**

1. Najpóźniej do dnia 30 września 2016 r. ENTSO gazu monitoruje i analizuje sposób wykonania przez operatorów systemów przesyłowych rozdziałów II–V niniejszego rozporządzenia zgodnie ze swoimi obowiązkami w zakresie monitorowania i sprawozdawczości wynikającymi z art. 8 ust. 8 i 9 rozporządzenia (WE) nr 715/2009 oraz przedstawia Agencji wszelkie niezbędne informacje umożliwiające jej wykonanie obowiązków wynikających z art. 9 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 715/2009.
2. Najpóźniej do dnia 31 lipca 2016 r. operatorzy systemów przesyłowych przekazują ENTSO gazu wszelkie niezbędne informacje umożliwiające ENTSO gazu wykonanie obowiązków wynikających z ust. 1.

Artykuł 26

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 1 maja 2016 r., nie naruszając przepisów art. 5.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 30 kwietnia 2015 r.

W imieniu Komisji
Jean-Claude JUNCKER
Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK

Współczynniki przeliczeniowe między warunkami odniesienia

Temperatura referencyjna w °C (spalanie, objętość)	25/20 do 25/0	25/20 do 15/15	25/20 do 0/0	25/0 do 15/15	25/0 do 0/0	15/15 do 0/0
Rzeczywiste górne ciepło spalania w odniesieniu do objętości	1,0738	1,0185	1,0766	0,9486	1,0026	1,0570
Rzeczywiste dolne ciepło spalania w odniesieniu do objętości	1,0738	1,0176	1,0741	0,9477	1,0003	1,0555
Rzeczywista liczba Wobbego	1,0736	1,0185	1,0764	0,9487	1,0026	1,0569

Źródło: EN ISO 13443 „Gaz ziemny – Standardowe warunki odniesienia”